

Gebiedsaanpak met weidevogelmozaïekbeheer kan werken

Begin 2011 verscheen in het Duitse wetenschappelijke tijdschrift *Journal of Ornithology* een artikel met de resultaten van het agrarisch weidevogelbeheer in Noord-Nederland over de periode 2000-2008. De auteurs zijn onderzoekers van het ecologisch adviesbureau Altenburg & Wymenga, het Weidevogelmeetnet Friesland, Rijksuniversiteit Leiden en Wageningen Universiteit. De resultaten zijn eerder beschreven in de jaarlijkse rapportages van BoerenNatuur over het weidevogelmozaïekbeheer in Noord-Nederland. BoerenNatuur heeft bijgedragen in de kosten van de wetenschappelijke analyse. Hier volgt een samenvatting.

Vanaf 2000 is een nieuw beheersinstrument geïntroduceerd om de snelle achteruitgang van weidevogels in Nederland te stoppen, genaamd mozaïekbeheer. Het grootste verschil met eerdere beheersregelingen is dat het mozaïekbeheer wordt uitgevoerd op landschapsschaal (150-650 ha) in plaats van op bedrijfsschaal (50-60 ha) en dat er doelgerichte planning van de ruimtelijke verdeling en invulling van beheersmaatregelen plaatsvindt binnen een gebied. We hebben de effectiviteit van het mozaïekbeheer getest door de aantalsontwikkeling van de broedvogelpopulaties van Kievit, Grutto, Scholekster en Tureluur bij mozaïekbeheer te vergelijken met de aantalsontwikkeling bij drie andere beheerstypen: individuele beheersovereenkomsten (bijvoorbeeld vliegende hectares), gangbaar boerenland zonder bescherming of met alleen nestbescherming en weidevogelreservaat. Na de start van het mozaïekbeheer stabiliseerden de populaties van Grutto en Tureluur en nam de Kievit toe (zie figuur). De Scholekster nam af maar dat was ook een gevolg van toegenomen wintersterfte. De populaties vertoonden bij het mozaïekbeheer een grotere verbetering vergeleken met de andere beheerstypen van 0-18% per jaar. De mozaïekgebieden bleken geen 'putgebieden' te zijn (gebieden waar te weinig jongen vliegvlug worden om de oudersterfte te compenseren), want de jongenproductie leek voldoende om de stand op peil te houden. Echter, met uitzondering van de Kievit was er geen sprake van een trendbreuk in de aantalsontwikkeling na de introductie van het mozaïekbeheer, vergeleken met de andere beheerstypen. Dat betekent dat voor de andere soorten dan de Kievit het goede resultaat niet aan het mozaïekbeheer *op zich* toegeschreven kan worden. De mozaïekgebieden waren vroeger ook al goede weidevogelgebieden en zijn dat nog steeds. Het is mogelijk dat het mozaïekbeheer een onderdeel is van het succes, maar niet de enige factor. De resultaten laten zien dat moderne veehouderij nog steeds kan samengaan met goed weidevogelbeheer. Daarbij geldt dat het alleen lijkt te werken als het mozaïekbeheer wordt toegepast in van oudsher goede weidevogelgebieden en ingebed in een gebiedsaanpak met intensieve nestbescherming, mozaïekregie en lastminutebeheer.

Bron: Oosterveld, E.B., F. Nijland, C.J.M. Musters & G.R. de Snoo 2011. Effectiveness of spatial mosaic management for grassland breeding shorebirds. *Journal of Ornithology* 152: 161-170.

